Parlament Ewropew
2014-2019

Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

2018/2036(INI)

25.9.2018

OPINJONI

tal-Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

għall-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern

dwar standards minimi għall-minoranzi fl-UE
(2018/2036(INI))

Rapporteur: Andrea Bocskor

SUĠĠERIMENTI

Il-Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni jistieden lill-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern, bħala l-kumitat responsabbli, biex jinkorpora s-suġġerimenti li ġejjin fil-mozzjoni għal riżoluzzjoni tiegħu:

1. Ifakkar li l-UE għandha dmir speċjali li tipproteġi u tiggarantixxi d-drittijiet ta' 'l fuq minn 50 miljun persuna li jappartjenu għal minoranzi nazzjonali jew reġjonali li jgħixu fit-territorju tagħha u li jitkellmu waħda mis-60 lingwa minoritarja u reġjonali li jinsabu f'periklu serju ta' estinzjoni; ifakkar li l-protezzjoni tad-drittijiet tal-minoranzi hija garantita skont il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea; jinnota, f'dan ir-rigward, li l-kwistjonijiet b'rabta mal-minoranzi ma jitqiegħdux f'pożizzjoni għolja biżżejjed fl-aġenda tal-UE, u li bħalissa m'hemmx approċċ komprensiv tal-UE dwar kif għandhom jiġu indirizzati l-kwistjonijiet fil-politika ta' protezzjoni tal-minoranzi; jappoġġa, għalhekk, approċċ integrat lejn l-ugwaljanza u n-nondiskriminazzjoni sabiex tiġi żgurata ġestjoni xierqa mill-Istati Membri fir-rigward tad-diversità tan-nies fis-soċjetajiet tagħhom;

2. Jinnota li hija r-responsabbiltà tal-Istati Membri biex jimplimentaw miżuri politiċi u leġiżlattivi li jissalvagwardjaw u jippromwovu l-identità u d-drittijiet tal-minoranzi, inklużi d-drittijiet etniċi, kulturali, reliġjużi u lingwistiċi;

3. Jinnota li, f'konformità mal-protokoll addizzjonali dwar id-drittijiet tal-minoranzi għall-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, il-minoranzi nazzjonali għandhom jitqiesu bħala gruppi ta' persuni li jirrisjedu fit-territorju ta' stat, iżommu rabtiet dejjiema ma' dak l-istat, juru karatteristiċi distintivi etniċi, kulturali, reliġjużi jew lingwistiċi, ikunu rappreżentattivi biżżejjed, u huma mmotivati minn xewqa li jippreżervaw l-identità komuni tagħhom; jinnota li, fl-istess ħin, hemm komunitajiet ta' minoranzi lil hinn mill-minoranzi nazzjonali li jeħtiġilhom jiġu protetti;

4. Jilqa' l-iżvilupp ta' standards internazzjonali għall-indirizzar ta' kwistjonijiet nazzjonali u reġjonali b'rabta mal-minoranzi permezz ta' numru ta' strumenti legali, bħalma huma l-Konvenzjoni Qafas tal-Kunsill tal-Ewropa għall-Ħarsien tal-Minoranzi Nazzjonali u l-Karta Ewropea għal-Lingwi Reġjonali jew Minoritarji, li huma ż-żewġ trattati ewlenin tal-Kunsill tal-Ewropa dwar id-drittijiet tal-minoranzi, iżda wkoll l-iżvilupp ta' liġi mhux vinkolanti, bħar-Rakkomandazzjonijiet ta' The Hague dwar id-drittijiet għall-edukazzjoni tal-minoranzi nazzjonali tal-OSKE u r-Rakkomandazzjonijiet ta' Oslo dwar id-Drittijiet Lingwistiċi tal-Minoranzi Nazzjonali tal-OSKE; jistieden lill-Istati Membri jinkorporaw dawn l-istandards u rakkomandazzjonijiet fis-sistemi legali tagħhom u jiggarantixxu li l-persuni li jappartjenu għal minoranza nazzjonali jew reġjonali ma ssirx diskriminazzjoni kontrihom; jistieden ukoll lill-Istati Membri jiżguraw li persuni li jappartjenu għal komunitajiet ta' minoranzi oħra jiġu protetti biżżejjed u ma jiġux diskriminati;

5. Ifakkar li l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Qafas għall-Ħarsien tal-Minoranzi Nazzjonali tal-Kunsill tal-Ewropa jirrakkomanda li l-partijiet kontraenti tagħha jiżguraw, sa fejn possibbli u fil-qafas tas-sistema tal-edukazzjoni tagħhom, li persuni li jappartjenu għal dawk il-minoranzi jkollhom opportunitajiet adegwati biex jiġu mgħallma l-lingwa minoritarja jew biex jirċievu struzzjoni f'din il-lingwa, mingħajr preġudizzju għat-tagħlim tal-lingwa uffiċjali jew it-tagħlim f'din il-lingwa;

6. Jistieden lill-Kummissjoni tistabbilixxi qafas komuni tal-UE għal lingwi reġjonali jew minoritarji, simili għall-Qafas tal-UE għal Strateġiji Nazzjonali għall-Integrazzjoni tar-Rom, biex l-Istati Membri jiġu inkoraġġiti jiżviluppaw strateġiji li jtejbu l-parteċipazzjoni u r-rappreżentazzjoni ta' minoranzi fil-ħajja politika, kulturali, soċjali u ekonomika tas-soċjetajiet fejn jgħixu;

7. Jinnota li jekk il-minoranzi ma jitħallewx jew jiġu ostakolati milli jiksbu progressivament id-drittijiet ekonomiċi, soċjali, edukattivi u kulturali tagħhom, dan ikollu implikazzjonijiet fuq il-benessri ġenerali tal-individwi u tal-komunitajiet, kif ukoll fuq il-preservazzjoni tal-identitajiet tagħhom; jirrimarka li kwalunkwe restrizzjoni ta' aspetti tal-identità kulturali tagħhom, anki jekk tkun konsistenti mal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, flimkien mal-inugwaljanzi ekonomiċi u soċjali, tista' tikkostitwixxi kawża ta' kunflitt u ta' esklużjoni soċjali;

8. Josserva li l-inklużjoni soċjali tal-minoranzi għandha impatt pożittiv fuq l-integrazzjoni ekonomika u kulturali tagħhom;

9. Ifakkar li huwa essenzjali li jinftiehem xi tfisser "kultura" sabiex tiġi ddefinita l-kisba tad-dritt tal-minoranzi għaliha; jinnota li l-kultura, f'sens wiesa', hija ekwivalenti għall-ġabra sħiħa ta' attivitajiet u kisbiet materjali u mhux materjali ta' komunità partikolari u ta' dak li jiddistingwiha minn oħrajn; jisħaq li d-drittijiet kulturali għandhom jinkludu: id-dritt ta' parteċipazzjoni fil-ħajja kulturali; id-dritt ta' tgawdija tal-kultura; id-dritt li wieħed jagħżel li jappartjeni għal grupp; id-drittijiet lingwistiċi; u l-protezzjoni tal-wirt kulturali u xjentifiku;

10. Ifakkar li l-Istati Membri għandhom l-obbligu li jiggarantixxu lill-minoranzi t-tgawdija sħiħa tad-drittijiet tal-bniedem, kemm bħala individwi kif ukoll bħala komunità; jirrimarka li huwa wkoll obbligu tal-Istati Membri li jiggarantixxu l-prerekwiżiti għall-preservazzjoni tal-ġid kulturali tal-minoranzi, kif ukoll għall-promozzjoni u l-parteċipazzjoni tal-membri tagħhom fil-ħajja kulturali tal-komunità;

11. Jenfasizza l-ħtieġa li l-minoranzi jiġu infurmati kif suppost u jagħtu l-kunsens ħieles tagħhom qabel kwalunkwe użu ta' kontenut marbut mal-attivitajiet artistiċi tagħhom, b'mod li jiġu mħarsa d-drittijiet tagħhom ta' proprjetà intellettwali;

12. Jistieden lill-Istati Membri biex, fid-dawl tas-Sena Ewropea tal-Patrimonju Kulturali, jivvalorizzaw u jippromwovu l-kulturi minoritarji preżenti f'pajjiżhom, billi jikkontribwixxu għad-disseminazzjoni tal-istorja u t-tradizzjonijiet tagħhom u jiġġieldu kontra l-iżolament ta' dawn il-komunitajiet;

13. Ifakkar li l-edukazzjoni bil-lingwa materna hija essenzjali biex jiġu mħarsa d-drittijiet lingwistiċi u biex jissaħħaħ il-valur taċ-Ċittadinanza Ewropea; iħeġġeġ għalhekk lill-Istati Membri jiżguraw li persuni li jappartjenu għal minoranzi reġjonali, etniċi jew lingwistiċi, irrispettivament minn jekk ikunux tfal tal-iskola jew adulti, ikollhom opportunitajiet adegwati biex jitgħallmu l-lingwa, l-istorja u l-kultura tagħhom u anki biex jirċievu edukazzjoni fil-lingwa tagħhom fil-livelli kollha tal-edukazzjoni fir-reġjun li jgħixu fih; jenfasizza, madankollu, li persuni li jappartjenu għal minoranzi, jenħtieġ li jitgħallmu wkoll il-lingwa, l-istorja u l-kultura tal-maġġoranza tal-popolazzjoni, u li l-istudenti li jappartjenu għal maġġoranza tal-popolazzjoni, kif ukoll il-pubbliku inġenerali, jenħtieġ li jsiru familjari mal-istorja u l-kultura tal-minoranzi u jenħtieġ li jingħataw l-opportunità

sabiex jitgħallmu lingwi tal-minoranzi;

14. Ifakkar li l-multilingwiżmu, inklużi d-diversi lingwi tas-sinjali, jikkostitwixxi wieħed mill-aktar elementi siewja għad-diversità kulturali fl-Ewropa; jenfasizza r-rwol tal-istituzzjonijiet tal-UE u tal-Istati Membri fis-sensibilizzazzjoni akbar dwar kwistjonijiet relatati mal-protezzjoni tal-minoranzi u jinkoraġġixxu u jappoġġjaw lill-Istati Membri fil-promozzjoni tad-diversità kulturali u tat-tolleranza, speċjalment permezz tal-edukazzjoni, il-kooperazzjoni kulturali, l-isport u opportunitajiet ta' mobilità transkonfinali; ifakkar li l-protezzjoni u t-tisħiħ tal-wirt kulturali b'rabta mal-minoranzi fl-Istati Membri - parti ċentrali mill-identità kulturali tal-komunitajiet, tal-gruppi u tal-individwi – jaqdu rwol ewlieni fil-koeżjoni soċjali; jenfasizza, f'dan ir-rigward, li politika dwar il-wirt kulturali jenħtieġ li tkun inklużiva, qrib taċ-ċittadin u parteċipattiva u għandha tinkludi l-konsultazzjoni u d-djalogu mal-komunitajiet tal-minoranzi kkonċernati; iħeġġeġ lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni jiskambjaw informazzjoni u eżempji ta' prattika tajba f'dan il-qasam u jipprovdu lill-awtoritajiet lokali u reġjonali b'riżorsi finanzjarji proprji u oħrajn adegwati sabiex ikunu jistgħu jħejju u jimplimentaw l-istrateġiji li fil-fehma tagħhom ikunu l-aħjar għall-protezzjoni tal-minoranzi; jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jiżguraw li jitħares id-dritt li tintuża lingwa minoritarja u jipproteġu d-diversità lingwistika fi ħdan l-Unjoni skont it-Trattati;

15. Jenfasizza li jenħtieġ li jsiru aktar sforzi biex jiġi żgurat l-aċċess għall-edukazzjoni u t-taħriġ għal studenti minn minoranzi nazzjonali jew reġjonali u għall-appoġġ ta' istituzzjonijiet edukattivi reġjonali li jipprovdu servizzi fil-lingwa materna tagħhom; iħeġġeġ lill-Istati Membri jiffaċilitaw l-iżvilupp tat-tagħlim tal-lingwa materna għal tfal tal-iskola u studenti f'żoni b'minoranzi nazzjonali jew reġjonali;

16. Jirrakkomanda lill-Istati Membri jippromwovu l-aċċess għal lingwi minoritarji u reġjonali, billi jiffinanzjaw u jiżviluppaw attivitajiet ta' traduzzjoni, doppjaġġ u sottotitolar, kif ukoll billi jimplimentaw terminoloġija amministrattiva, kummerċjali, ekonomika, soċjali, teknika u legali adegwata u nondiskriminatorja;

17. Jinnota li xi żoni tal-fruntiera jikkondividu lingwa komuni li mhijiex lingwa uffiċjali tal-UE; jemmen li livelli miżjuda ta' finanzjament għat-tagħlim u l-promozzjoni ta' lingwi transfruntiera użati inqas isaħħu l-kooperazzjoni, iżidu l-mobilità għall-minoranzi bejn il-fruntieri u jarrikkixxu d-diversità kulturali u l-patrimonju ta' dawn iż-żoni;

18. Jistieden lill-Istati Membri jiżguraw li persuni minn minoranzi reġjonali jew nazzjonali li jgħixu f'insedjamenti mifruxa jirċievu edukazzjoni xierqa fil-lingwa tagħhom;

19. Jinsab konvint li l-lingwa materna hija element ċentrali tal-identità kulturali u individwali u parti essenzjali mill-kulturi minoritarji, li tiżgura li dawn il-kulturi jistgħu mbagħad jiġu espressi, imxerrda u mgħoddija lill-ġenerazzjonijiet futuri kif xieraq; iqis li l-Istati Membri għandhom jipprovdu opportunitajiet biex dawk kollha li huma interessati jkunu jistgħu jitgħallmu l-lingwi minoritarji; jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jiżguraw li dawk li jitkellmu lingwa reġjonali jew minoritarja bħala l-lingwa materna tagħhom ikollhom l-opportunità li jitgħallmu l-lingwa uffiċjali b'livell suffiċjenti;

20. Jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jipproduċu kotba akkademiċi li jissodisfaw il-ħtiġijiet tal-

kelliema ta' lingwi reġjonali jew minoritarji, jew – jekk dan jidher li huwa impossibbli – jiffaċilitaw l-użu ta' kotba akkademiċi minn pajjiżi oħra ppubblikati f'dawk il-lingwi, b'kooperazzjoni mal-korpi tar-regolamentazzjoni tal-edukazzjoni tal-pajjiżi fejn jintużaw lingwi reġjonali jew minoritarji;

21. Jistieden lill-Istati Membri jipprovdu finanzjament għat-taħriġ tal-għalliema u għall-iżvilupp ta' kurrikula speċjali (inkluż għat-tagħlim tul il-ħajja), metodoloġiji u kotba akkademiċi biex jiżguraw tagħlim effettiv kemm bil-lingwi minoritarji – f'dawk ir-reġjuni fejn hemm minoranza nazzjonali jew lingwistika rikonoxxuta – kif ukoll bil-lingwa uffiċjali, għat-tfal bi sfond ta' lingwa minoritarja; jistieden ukoll lill-Istati Membri jippromwovu relazzjonijiet transfruntiera stabbli, inkluż permezz ta' kooperazzjoni kulturali, artistika u edukattiva, b'mod partikolari f'dawk l-oqsma fejn il-preżenza ta' minoranzi lingwistiċi hija l-akbar;

22. Jiddispjaċih ħafna dwar il-fatt li f'xi wħud mill-Istati Membri tal-Unjoni, l-istudenti li jappartjenu għal minoranza lingwistika mhumiex integrati fl-istituzzjonijiet tas-sistema edukattiva ġenerali, iżda jinsabu fi skejjel speċjali għar-raġuni li m'għandhomx għarfien biżżejjed tal-lingwa tat-tagħlim; jistieden lil-Istati Membri jżommu lura minn din it-tip ta' segregazzjoni u jieħdu biżżejjed miżuri sabiex dawn l-istudenti jkunu jistgħu jattendu skejjel tal-edukazzjoni ġenerali;

23. Jistieden lill-Kummissjoni ssaħħaħ il-promozzjoni ta' programmi ffukati fuq l-iskambju tal-esperjenzi u l-aħjar prattiki dwar l-edukazzjoni f'lingwi reġjonali u ta' minoranza fl-Ewropa; jistieden lill-Unjoni Ewropew u lill-Kummissjoni jpoġġu aktar enfasi fuq il-lingwi reġjonali u minoritarji fil-ġenerazzjoni futura tal-programmi Erasmus+, Ewropa Kreattiva u l-Ewropa għaċ-Ċittadini taħt il-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP) l-ġdid;

24. Jenfasizza l-fatt li l-midja għandha rwol ċentrali fir-rigward tad-drittijiet kulturali u lingwistiċi; ifakkar li l-midja jenħtieġ li tirrifletti l-pluralità tal-popolazzjoni u tirrispetta l-prinċipju tan-nondiskriminazzjoni, u li r-regolamentazzjoni statali tax-xandir bl-ebda mod ma jenħtieġ li tirrestrinġi d-drittijiet tal-minoranzi; jistieden lill-Istati Membri u l-Kummissjoni jippromwovu r-rappreżentanza tal-lingwi minoritarji fil-midja pubblika u privata, kif ukoll fuq interfaċċi onlajn, il-midja soċjali u t-teknoloġiji tal-lingwa; huwa tal-fehma, barra minn hekk, li l-midja għandha tirrapporta inċidenti rilevanti għall-minoranzi b'mod preċiż u bbilanċjat;

25. Jiddispjaċih ħafna dwar iż-żieda fir-razziżmu, il-fanatiżmu reliġjuż, l-anti-Semitiżmu, l-iżlamofobija, l-anti-Żingariżmu u l-ksenofobija f'ħafna Stati Membri tal-UE; jesprimi tħassib dwar il-fatt li persuni li jappartjenu għal minoranzi qed jibqgħu jħabbtu wiċċhom ma' ostakoli f'dak li jikkonċerna r-rispett tad-drittijiet fundamentali tagħhom u għadhom vittmi ta' diskriminazzjoni, diskors ta' mibegħda, delitti u reati motivati mill-mibegħda; jenfasizza li l-promozzjoni tad-djalogu interkulturali u tat-tolleranza interetnika skont l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Qafas għall-Ħarsien tal-Minoranzi Nazzjonali hija impenn pubbliku importanti; jappoġġa miżuri kontra d-diskriminazzjoni u programmi mfassla biex iqajmu kuxjenza u jipproteġu u jippromwovu d-diversità kulturali; iħeġġeġ lill-Istati Membri sabiex, skont il-prinċipji ta' sussidjarjetà u proporzjonalità, jiżguraw li s-sistemi legali tagħhom jipproteġu lill-persuni minn minoranzi milli jisfaw vittmi ta' diskriminazzjoni u biex jadottaw miżuri ta' protezzjoni speċifiċi, skont ir-regoli internazzjonali applikabbli;

26. Huwa tal-fehma li l-Istati Membri jeħtieġ ukoll li jimplimentaw miżuri mfassla biex jinvolvu b'mod attiv lill-minoranzi sabiex mhux biss jevitaw l-iżolament tagħhom, iżda wkoll jgħinuhom isiru membri attivi tal-komunità;

27. Jenfasizza li aċċess adegwat għall-midja awdjoviżiva pubblika u viżibbiltà fiha, kif ukoll id-dritt li tinħoloq u tiġi operata midja stampata u awdjoviżiva privata, huma essenzjali għall-protezzjoni u l-promozzjoni tal-identità awtonoma tal-minoranzi; iqis li, għal skopijiet ta' infurzar ta' dawn id-drittijiet, huwa neċessarju li l-minoranzi jibbenefikaw minn allokazzjoni proporzjonata ta' riżorsi finanzjarji u riżorsi oħrajn minn sorsi pubbliċi jew kważi pubbliċi, peress li l-kontenut tal-midja minn komunitajiet ta' minoranzi iżgħar u għalihom b'mod partikolari ftit li xejn jista' jibqa' jeżisti fis-swieq kompetittivi mingħajr sussidji;

28. Itenni mill-ġdid li l-libertà ta' espressjoni tinkludi l-kapaċità tal-minoranzi li jesprimu lilhom infushom u jikkomunikaw b'mod ħieles mal-membri tal-komunitajiet tagħhom stess u oħrajn fil-lingwa tagħhom stess permezz tax-xandir tas-settur privat u pubbliku, l-istampa u l-midja elettronika;

29. Jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jippromwovu l-użu ta' lingwi reġjonali jew minoritarji fil-livell reġjonali billi jadottaw standards legali u regolatorji, kif ukoll permezz ta' inċentivi xierqa fil-politika dwar il-midja tagħhom;

30. Jistieden lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni jipprovdu finanzjament xieraq għall-promozzjoni tal-identità, il-lingwa, l-istorja u l-kultura ta' minoranzi nazzjonali u reġjonali;

31. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri joħolqu l-kundizzjonijiet legali u regolatorji biex jiżguraw il-libertà tas-servizz, il-passaġġ u r-riċezzjoni ta' kontenut awdjoviżiv f'dawk ir-reġjuni fejn jgħixu l-minoranzi sabiex dawn ikunu jistgħu jaraw u jisimgħu kontenut fil-lingwa materna tagħhom billi, pereżempju, jinkoraġġixxu liċenzjar transfruntier għax-xandir;

32. Jikkunsidra li sabiex tiġi inkoraġġita u ffaċilitata l-parteċipazzjoni effettiva tal-minoranzi fil-ħajja pubblika, jenħtieġ li jiġi inkoraġġit, fejn prattikabbli, l-użu tal-lingwi tagħhom fil-muniċipalitajiet u fil-proċessi elettorali, amministrattivi, konsultattivi u ta' parteċipazzjoni pubblika oħra;

33. Jistieden lill-Istati Membri jippromwovu u jinkoraġġixxu l-użu ta' lingwi reġjonali jew minoritarji fil-livelli lokali u reġjonali u, b'dan il-ħsieb, jinkoraġġixxu b'mod attiv lill-awtoritajiet muniċipali biex jiżguraw li dawn il-lingwi jintużaw fil-prattika;

34. Jistieden lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni jiżguraw li l-ismijiet ta' postijiet u d-deżinjazzjonijiet topografiċi jinkitbu fil-forma korretta tagħhom u jkunu disponibbli fil-lingwi użati b'mod komuni f'reġjun partikolari, inkluż fuq is-sinjali li jindikaw id-dħul jew il-ħruġ minn żoni urbani, fuq is-sinjali tat-toroq kollha li juru informazzjoni u anke fi struzzjonijiet importanti u avviżi pubbliċi;

35. Jindika li għad hemm bżonn urġenti li tiġi indirizzata s-sitwazzjoni soċjali gravi tar-Rom, peress li s-sitwazzjoni tagħhom, speċjalment fir-rigward tal-aċċess għas-suq tax-xogħol, l-abitazzjoni, l-edukazzjoni u s-servizzi tas-saħħa, għadha prekarja f'ħafna partijiet tal-

Unjoni; jistieden għalhekk lill-Istati Membri jieħdu azzjoni korrettiva kontra prattiki diskriminatorji fil-konfront ta' membri tal-komunità tar-Rom, b'mod partikolari meta jkunu involuti korpi pubbliċi; jesprimi tħassib dwar il-fatt li diversi forom ta' diskriminazzjoni u s-segregazzjoni tat-tfal Rom fl-edukazzjoni għadhom fenomenu strutturali u profond f'diversi Stati Membri; ifakkar li l-kwistjoni tas-segregazzjoni tar-Rom kienet is-suġġett ta' għadd ta' rakkomandazzjonijiet mill-Kummissjoni; jistieden għalhekk lill-gvernijiet isegwu dawk ir-rakkomandazzjonijiet u jimplimentaw miżuri effettivi kif meħtieġ; jistieden lill-Istati Membri jiżviluppaw strateġija kkoordinata għall-integrazzjoni ta' lingwi mhux territorjali;

36. Iqis li huwa meħtieġ li jittejjeb il-qafas leġiżlattiv tal-UE sabiex tingħata protezzjoni komprensiva lid-drittijiet ta' persuni li jappartjenu għal minoranzi; jistieden għalhekk lill-Kummissjoni tippreżenta proposta leġiżlattiva jew rakkomandazzjoni tal-UE dwar il-protezzjoni u l-promozzjoni tad-diversità kulturali u lingwistika, tippromwovi r-riċerka dwar l-edukazzjoni, it-tagħlim tal-lingwi u l-mudelli tal-edukazzjoni f'kuntesti multilingwi, u tappoġġa programmi li jiffukaw fuq l-iskambji tal-esperjenza u l-aħjar prattiki b'rabta mal-lingwi reġjonali u minoritarji fl-Ewropa; jistieden lill-Kummissjoni biex barra minn hekk talloka ż-żona tat-"teknoloġija tal-multilingwiżmu u tal-lingwa" lill-portafoll ta' Kummissarju; jikkunsidra li l-Kummissarju responsabbli għandu jiġi inkarigat bil-promozzjoni tad-diversità lingwistika u l-ugwaljanza fil-livell tal-UE, minħabba l-importanza tal-protezzjoni tal-lingwi minoritarji Ewropej fl-era diġitali;

37. Jinnota r-rabta frekwenti bejn l-identità kulturali ta' minoranza u territorju ġeografiku partikolari; jirrimarka li, għal ħafna minoranzi, id-dritt għall-art jiddefinixxi t-triq u l-mezzi li permezz tagħhom il-membri tagħhom jgħixu u jipprattikaw il-kultura tagħhom;

38. Jiġbed l-attenzjoni għall-valur pożittiv tal-promozzjoni tad-diversità kulturali u s-sensibilizzazzjoni, b'mod speċjali fil-livell lokali u reġjonali fejn il-possibbiltajiet ta' impatt dirett huma ħafna akbar;

39. Jinnota li l-edukazzjoni hija wieħed mill-aħjar strumenti sabiex iż-żgħażagħ li jappartjenu għal minoranzi jkunu jistgħu jitgħallmu dwar il-patrimonju u l-istorja tagħhom u sabiex il-kultura tagħhom tinxtered u tiġi rrikonoxxuta mis-soċjetà b'mod ġenerali; jisħaq li l-edukazzjoni hija fundamentali għall-promozzjoni tad-drittijiet tal-minoranzi u hija prerekwiżit għat-tgawdija tad-drittijiet ekonomiċi, politiċi, soċjali u kulturali; jirrimarka li l-edukazzjoni hija mezz għall-emanċipazzjoni ta' persuni li jappartjenu għal minoranzi, u tippermettilhom jipparteċipaw b'mod sinifikanti fis-soċjetà li huma parti minnha;

40. Jemmen li l-attivitajiet edukattivi huma fundamentali għall-integrazzjoni tat-tfal u ż-żgħażagħ li jappartjenu għal minoranzi, kif ukoll iwasslu għall-integrazzjoni tal-ġenituri u l-membri tal-familja tagħhom; iħeġġeġ lill-Istati Membri jinċentivaw lill-istituzzjonijiet tat-tagħlim sabiex jiżviluppaw attivitajiet extrakurrikulari li jinvolvu lill-ġenituri u t-tfal, sabiex jiżdiedu l-livelli ta' interazzjoni bejn il-komunità kollha tal-iskola;

41. Jirrakkomanda li jsir investiment fit-tħejjija tal-uffiċjali tal-istituzzjonijiet ta' tagħlim li jilqgħu lill-minoranzi, prinċipalment l-għalliema, sabiex jingħataw il-ħiliet meħtieġa biex jaħdmu ma' studenti minn kulturi, reliġjonijiet, oriġini etnika jew lingwi differenti;

42. Iħeġġeġ lill-gvernijiet tal-Istati Membri biex jinkludu lir-rappreżentanti tal-minoranzi fit-tfassil tas-sistemi edukattivi tagħhom;

43. Jirrakkomanda li għall-perjodu QFP li jmiss (2021-2027), l-għotjiet tal-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE +) allokati għall-promozzjoni tal-inklużjoni soċjali jintużaw biex jappoġġjaw proġetti edukattivi u kulturali għall-integrazzjoni tal-minoranzi etniċi, reliġjużi, kulturali jew lingwistiċi;

44. Ifakkar li n-nondiskriminazzjoni u l-ugwaljanza huma l-ewwel prinċipji tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) fir-rigward tal-minoranzi u gruppi oħrajn żvantaġġati; jinnota li l-ILO, fil-promozzjoni u l-applikazzjoni tad-drittijiet u l-prinċipji fundamentali tax-xogħol, tagħti attenzjoni speċjali lill-gruppi soċjali jew ekonomikament żvantaġġati u r-regoli tagħha jqisu l-ħtieġa ta' promozzjoni u ħarsien tad-drittijiet tal-minoranzi;

45. Jistieden lill-Istati Membri jiġbru data fuq bażi regolari u jipprovdu informazzjoni statistika dwar l-integrazzjoni tal-minoranzi fl-istabbilimenti tal-edukazzjoni, fis-suq tax-xogħol u fil-ħajja ċivika;

46. Jitlob lill-Kummissjoni biex toħloq mekkaniżmi ta' monitoraġġ tal-progress tal-Istati Membri fit-twettiq tal-obbligi tagħhom fir-rigward tal-ħarsien tad-drittijiet tal-minoranzi;

47. Jistieden lill-Kummissjoni timmonitorja b'mod regolari l-implimentazzjoni, fl-Istati Membri, tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tal-Minoranzi Nazzjonali u l-Karta Ewropea għal-Lingwi Reġjonali jew Minoritarji, tipprovdi lill-Istati Membri b'rakkomandazzjonijiet f'dan ir-rigward, tfassal rapporti bbażati fuq żjarat fil-pajjiż, tirrapporta lura dwar dawn lill-Parlament fuq bażi regolari, u tkompli tiżviluppa r-rabtiet mal-Kummissarju Għoli tal-OSKE għall-Minoranzi Nazzjonali;

48. Jenfasizza li l-protezzjoni tal-minoranzi, bħala parti mid-diversità kulturali u lingwistika dinjija, hija essenzjali għall-istabbiltà, id-demokrazija u l-paċi fl-Ewropa;

49. Jilqa' s-suċċess tal-Inizjattiva Minority SafePack, li ġiet varata skont l-Artikolu 11(4) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u li hija appoġġata minn 1 215 789 ċittadin Ewropew, li titlob l-adozzjoni ta' disa' atti leġiżlattivi sabiex jiġi stabbilit qafas ġuridiku tal-UE għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-minoranzi;

50. Iħeġġeġ lill-Kummissjoni tippreżenta l-proposti leġiżlattivi rakkomandati fl-Inizjattiva Minority SafePack mingħajr dewmien żejjed, ladarba ċ-ċertifikat tal-validità tal-firem mibgħuta mill-Istati Membri jkun ġie rċevut;

51. Ifakkar li d-drittijiet tal-bniedem huma universali u li l-ebda minoranza ma jenħtieġ li ġġarrab diskriminazzjoni; jenfasizza l-fatt li d-drittijiet tal-minoranzi huma parti inaljenabbli mill-prinċipju tal-istat tad-dritt; jinnota li r-riskju ta' ksur tad-drittijiet tal-minoranzi huwa ogħla meta l-istat tad-dritt ma jiġix irrispettat;

52. Iqis li l-Istati Membri jenħtieġ li jħarsu b'mod konsistenti d-drittijiet tal-minoranzi u jivvalutaw perjodikament jekk dawk id-drittijiet humiex qed jiġu rispettati;

53. Jinnota li l-UE hija nieqsa mill-istrumenti effikaċi biex timmonitorja r-rispett tad-drittijiet tal-minoranzi; jitlob monitoraġġ effikaċi, fuq skala tal-UE, tas-sitwazzjoni tal-minoranzi awtoktoni u lingwistiċi; iqis li l-Aġenzija tal-UE għad-Drittijiet Fundamentali jmissha tagħmel monitoraġġ imsaħħaħ tad-diskriminazzjoni fil-konfront tal-minoranzi nazzjonali

fl-Istati Membri;

54. Jemmen li d-drittijiet lingwistiċi jridu jiġu rispettati fil-komunitajiet fejn hemm aktar minn lingwa uffiċjali waħda, mingħajr limiti għad-drittijiet ta' lingwa meta mqabbla ma' oħra, f'konformità mal-ordni kostituzzjonali ta' kull Stat Membru;

55. Jistieden lill-Kummissjoni ssaħħaħ il-promozzjoni tat-tagħlim u tal-użu tal-lingwi reġjonali u minoritarji, bħala mod potenzjali biex tiġi indirizzata d-diskriminazzjoni tal-lingwa fl-UE;

56. Jistieden lill-Istati Membri jiskambjaw il-prattika tajba u japplikaw soluzzjonijiet ipprovati u ttestjati fl-indirizzar tal-problemi li jħabbtu wiċċhom magħhom il-minoranzi fl-Unjoni Ewropea kollha;

57. Iħeġġeġ lill-Istati Membri jagħtu kunsiderazzjoni xierqa lid-drittijiet tal-minoranzi, jiżguraw id-dritt għall-użu ta' lingwa ta' minoranza u jħarsu d-diversità lingwistika fi ħdan l-Unjoni;

RIŻULTAT TAL-VOTAZZJONI FINALI FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGĦTI OPINJONI

Data tal-adozzjoni	24.9.2018
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: 14 –: 2 0: 0
Membri preżenti għall-votazzjoni finali	Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Silvia Costa, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Michaela Šojdrová
Sostituti preżenti għall-votazzjoni finali	Santiago Fisas Ayxelà, Emma McClarkin, Liliana Rodrigues, Francis Zammit Dimech
Sostituti (skont l-Artikolu 200(2)) preżenti għall-votazzjoni finali	Caterina Chinnici

VOTAZZJONI FINALI B'SEJĦA TAL-ISMIJIET FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGĦTI OPINJONI

14	+
ALDE	María Teresa Giménez Barbat
PPE	Andrea Bocskor, Santiago Fisas Ayxelà, Svetoslav Hristov Malinov, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Francis Zammit Dimech, Bogdan Andrzej Zdrojewski,
S&D	Caterina Chinnici, Silvia Costa, Petra Kammerevert, Liliana Rodrigues
VERTS/ALE	Jill Evans, Helga Trüpel

2	-
ECR	Emma McClarkin
ENF	Dominique Bilde

-	0

Tifsira tas-simboli użati:
+ : favur
- : kontra
0 : astensjoni